

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

**УТВЪРДЕН СЪС ЗАПОВЕД РД – 991/23.12.2014 г.
НА МИНИСТЪРА НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ**

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
за опазване
на БЛАТНОТО СЕКИРЧЕ
(*LATHYRUS PALUSTRIS* L.)
в България
2014 – 2023 г.

СОФИЯ, 2014 г.

Списък на съставителите на плана и съответните организации, участвали в процеса на съставянето му:

Планът за действие е разработен в **Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН** в рамките на **проект Life08NAT/BG/279** *“Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора по модела на растителните микрорезервати”* (www.bulplantnet-bg.s-kay.com), финансиран от Програмата на ЕС за околна среда Life+ и МОСВ.

Автори: гл. ас. Николай Велев (nvelev@bio.bas.bg), гл. ас. Владимир Владимиров (vdvlad@bio.bas.bg)

Съдържание

1. РЕЗЮМЕ	5
2. УВОД	6
2.1. <i>Основание за разработване на плана</i>	6
2.2. <i>Процес на разработване на плана</i>	7
2.3. <i>Цел на плана за действие</i>	8
2.3.1. <i>Основна цел</i>	8
2.3.2. <i>Второстепенни цели</i>	8
3. ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС	8
3.1. <i>Природозащитен статус</i>	8
3.2. <i>Законов статут</i>	8
3.2.1. <i>Международно законодателство</i>	8
3.2.2. <i>Законодателство на Европейския съюз и национално законодателство</i>	8
4. ОСНОВНИ СВЕДЕНИЯ ЗА ВИДА В СТРАНАТА	9
4.1. <i>Таксономия и номенклатура</i>	9
4.2. <i>Биология на вида</i>	10
4.3. <i>Разпространение</i>	10
4.4. <i>Екология на вида</i>	11
4.5. <i>Състояние на (суб)популациите, собственост и ползване на земите</i>	12
4.6. <i>Данни за отглеждане на вида в контролирани условия</i>	14
5. ЗАПЛАХИ И ЛИМИТИРАЩИ ФАКТОРИ	14
5.1. <i>Неподлежащи на управление фактори</i>	14
5.1.1. <i>Популационно-биологични фактори</i>	14
5.1.2. <i>Конкуренция от страна на други видове</i>	14
5.1.3. <i>Климатични промени – уязвимост на вида</i>	14
5.1.4. <i>Съществени социално-икономически промени</i>	14
5.2. <i>Подлежащи на управление фактори</i>	14

5.2.1. Влошаване и разрушаване на местообитания.....	14
5.2.2. Пряко унищожаване.....	15
5.2.3. Причинени от човешка дейност.....	15
5.2.4. Въздействие на социално икономически фактори от управляем характер.....	15
5.2.5. Инвазивни чужди видове.....	15
5.2.6. Случайни фактори.....	15
6. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ.....	15
6.1. Опазване на местообитания.....	15
6.2. Пречи природозащитни мерки, изследователски мерки и мониторинг.....	16
6.3. Повишаване осведомеността за вида и необходимостта от опазването му.....	16
7. НЕОБХОДИМИ ПРИРОДОЗАЩИТНИ ДЕЙСТВИЯ	16
7.1. Политики и законодателство.....	16
7.2. Пряко опазване и възстановяване на вида и местообитанията му - in situ и ex situ.....	16
7.3. Изследвания и мониторинг	16
7.4. Повишаване осведомеността, природозащитната култура и уменията за опазване на вида ..	17
8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	17
9. БЮДЖЕТ И ГРАФИК ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА НАБЕЛЯЗАНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ИНДИКАТОРИ	18
10. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	21
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.	21
ПРИЛОЖЕНИЕ 2.	22
ПРИЛОЖЕНИЕ 3.	24
ПРИЛОЖЕНИЕ 4.	27
ПРИЛОЖЕНИЕ 5.	28
ПРИЛОЖЕНИЕ 6.	38
ПРИЛОЖЕНИЕ 7.	42
ПРИЛОЖЕНИЕ 8.	42
ПРИЛОЖЕНИЕ 9.	43

1. РЕЗЮМЕ

Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) е един от целевите видове, обект на проекта “Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения от българската флора по модела на растителните микрорезервати”, финансиран от програмата на ЕС за околна среда Life+. Целта на този проект е да бъдат опазени уникални видове от българската флора, чиито популации се намират извън съществуващите защитени територии и са изложени на голям риск от унищожаване. В рамките на този проект е предвидено изготвяне на Планове за действие за всеки един вид.

Планът за действие за Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) е разработен за срок от 10 години и е в съответствие с изискванията на Наредба № 5 от 01.08.2003г. на МОСВ. Същността и предназначението на плана е да бъде инструмент за опазването и устойчивото управление на популацията на Блатното секирче в единственото известно до момента находище в страната.

Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) е един от най-редките видове в българската флора, известен с единствено находище. Той е включен в Приложение №2а на Закона за биологичното разнообразие и в Червена книга на Р. България, т. 1. На национално ниво видът е оценен като Критично застрашен (CR) по критериите на IUCN (Tosheva & al. 2009). Географският ареал на вида включва Европа, Средиземноморието, Югозападна и Централна Азия, Сибир и Северна Америка. Според Кожухаров (1976) в миналото видът е бил с по-широко разпространение в страната – Черноморско крайбрежие (Белославско езеро), Софийски район (Казиченски блата), Знеполски район (Чокльово блато) и Западни Родопи (Баташко блато). Понастоящем Блатното секирче е известно само с едно находище, установено през 2006 г. в Софийски флористичен район, на около 780 m надм. в (Hájek & al. 2006) – в землището на с. Бучин проход, общ. Костинброд, обл. Софийска. Видът цъфти в периода VI–VIII, плодоноси VII–IX. Насекомоопрашващо се (ентомофилно) растение. Размножава се със семена и вегетативно. Популацията на вида е със сравнително добра численост и заема площ около 5 ха, но е уязвима тъй като се намира в район с изразено антропогенно влияние. Расте из влажни и преовлажнени тревни съобщества, отнасящи се към местообитание „7230 Алкални блата”. Местообитанието е едно от най-редките в България, включено в Приложение I на Директива 92/43/ЕИО. Видът участва в растителни съобщества, доминирани от *Carex disticha* Huds. Тези фитоценози се отнасят към асоциация *Caricetum distichae* Steffen 1931 от съюз *Caricion gracilis*. Находището на Блатното секирче влиза в очертаванията на НАТУРА 2000 зони BG0002001 „Раяновци” – Защитена зона по Директивата за птиците и BG0000322 „Драгоман” – Защитена зона по Директивата за местообитанията. Земите са стопанисвани от обществени организации и са с начин на трайно ползване „естествена ливада”.

Основните заплахи за местообитанието и популацията на вида са от антропогенен характер. Потенциална заплаха за популацията на вида е влошаване условията на местообитанието поради промяна на водния режим или режима на ползване на ливадите. Понастоящем местообитанието е под сенокосен режим, но част от площта, заета изключително с острицови треви, не се коси, което води до натрупване на мъртва биомаса и осушаване на субстрата. Дрениране и разораване на терена ще доведе до унищожаване на вида и местообитанието като цяло. Реализирането на инвестиционни намерения, свързани с изграждане на път или постройки в рамките на находището и около него е потенциална заплаха, която може да причини необратими негативни последици както за вида, така и за неговото местообитание. Опожаряването на местообитанията също оказва негативно влияние върху популацията на вида.

За опазването на вида и неговите местообитания е необходимо:

- управление на защитената местност за единственото известно находище
- провеждане на широка обществена информационна и разяснителна кампания по места, за да не се допуска промяна в режима на ползване на земите.
- провеждане на дългосрочен мониторинг върху състоянието на популациите и местообитанията
- депозиране на семенен материал в Националната генбанка в Садово.
- *in situ* и *ex situ* опазване на вида и поддържане на оптимални условия в местообитанията му.

2. УВОД

2.1. Основание за разработване на плана

Разработването на Планове за действие за опазване на застрашени растителни и животински видове е един от основните подходи в природозащитната дейност у нас и е залегнало в Закона за биологичното разнообразие в България (чл. 52, т. 1 и 2 и чл. 53, т. 2). Разработването на първите Планове за действие за видове от българската флора започва през 2003 г. в съответствие с изискванията на Наредба № 5 от 01.08.2003г. на МОСВ във връзка с чл. 57 от Закона за биологичното разнообразие. Разработването на План за действие за Блатното секирче е предвидено в рамките на проект *“Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на видове от българската флора по модела на растителните микрорезервати”* по програмата на Европейския съюз за околна среда Life+. Концепцията на микрорезерватите се състои в опазване на малки по площ (до 20 ха) растителни популации на редки и застрашени видове чрез териториална защита на находищата (обявяване на ЗТ), осъществяване на дългосрочен мониторинг, провеждане на поддържащи и възстановителни дейности в местообитанията, запазване на генетичен материал в условия *“ex-situ”*, повишаване на познанията и обществената ангажираност за опазване на вида. Видът отговаря на изискванията

на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата относно разработване на Планове за действие.

2.2. Процес на разработване на плана

Настоящият план е подготвен в резултат на проведени собствени наблюдения и изследвания на авторския колектив, като е обобщена и анализирана съществуващата информация от всички основни литературни източници за българската флора и колекциите в българските хербариуми. В процеса на обработката и анализирането на събраната информация са извършени консултации с експерти от МОСВ и РИОСВ – София, както и експерти, разработвали планове за действие за други растителни видове. Разработването на План за действие за Блатното секирче е предвидено в рамките на проект *“Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растения от българската флора по модела на растителните микрорезервати”* по програмата на Европейския съюз за околна среда Life+.

Изготвянето на проекта на Плана за действие премина през следните етапи на работа:

Етап 1: 2010–2011 г.

1. Събиране и анализ на наличната информация за вида по литературни и хербарни данни
2. Извършване на теренни проучвания върху състоянието на популациите и местообитанията; определяне на заплахите; обработка и анализ на теренната информация.

Етап 2: 2012 г.

1. Подготовка на първи вариант на Плана за действие
2. Вътрешни обсъждания на Плана за действие
3. Допълнителни полеви проучвания

Етап 3: 2013 г.

1. Организиране на публично обсъждане на проекта на план за действие с участието на представители на заинтересованите страни – МОСВ, РИОСВ, ИАГ, местни власти и общественост, ботаническа общност, НПО и други заинтересовани страни
2. Отразяване на целесъобразните бележки

Етап 4: 2014 г.

1. Внасяне на окончателния проект на План за действие в МОСВ
2. Разглеждане на проекта на План за действие от Националния съвет за биологично разнообразие

3. Отразяване на евентуални бележки от Националния съвет за биологично разнообразие и подготовка на окончателен вариант
4. Утвърждаване на плана за действие от министъра на околната среда и водите

2.3. Цел на плана за действие

2.3.1. Основна цел

Целта на Плана за действие е да създаде предпоставка за опазването и устойчивото управление на популациите и местообитанията на Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) в страната, респективно за запазване или подобряване на природозащитния му статус.

2.3.2. Второстепенни цели

- Провеждане на дългосрочен мониторинг на популацията на вида.
- Повишаване на осведомеността и природозащитната култура на обществеността.

3. ПРИРОДОЗАЩИТЕН И ЗАКОНОВ СТАТУС

3.1. Природозащитен статус

- Видът е включен в Червения списък с категория на застрашеност Критично застрашен [CR B1ab(iii)+2ab(iii)] (Tosheva & al. 2009).
- Видът е включен в Червена книга на Република България, Том 1, Растения и гъби с природозащитен статут – Критично застрашен (Тошева и др. 2011) (<http://e-codb.bas.bg/rdb/bg/>)
- Блатното секирче не присъства в Червения списък на висшите растения на Европа (Bilz & al. 2011).

3.2. Законов статут

3.2.1. Международно законодателство

Видът не присъства в списъци на международни конвенции.

3.2.2. Законодателство на Европейския съюз и национално законодателство

- Видът е включен в Приложение 2а на Закона за биологичното разнообразие.
- Местообитанието на Блатното секирче [местообитание „7230 Алкални блата”] е в списъка на Приложение I на Директива 92/43/ЕИО и Приложение I на Закона за биологичното разнообразие.
- Видът не присъства в списъка на Приложение II на Директива 92/43/ЕИО

4. ОСНОВНИ СВЕДЕНИЯ ЗА ВИДА В СТРАНАТА

4.1. Таксономия и номенклатура

- **Таксономия и номенклатура**

Lathyrus palustris L., Sp. Fl. ed. 1 (1753) 733; Hayek, Prodr. Fl. Penins. Balc. 1 (1926) 818; Ball, Fl. Eur. 2 (1968) 140 – Блатно секирче

Synonyms:

Lathyrus paluster auct.

Lathyrus pilosus Cham.

Lathyrus incurvus Rchb.

Lathyrus myrtifolius Muhl. ex Willd.

Lathyrus occidentalis Nutt. ex Torr. & A. Gray

Lathyrus palustris f. *linearifolius* (Ser.) Bassler

Lathyrus palustris var. *macranthus* (T.G. White) Fernald

Lathyrus palustris var. *myrtifolius* (Muhl. ex Willd.) A. Gray

Orobus myrtifolius (Muhl. ex Willd.) Hall

Orobus myrtifolius Alef.

- **Морфологично описание на вида**

Lathyrus palustris (сем. *Fabaceae* – Бобови, подсем. *Faboideae*, секция *Orobus*): многогодишно тревисто растение. Коренището хоризонтално, с грудковидни задебеления. Стъблата най-често 40–100 cm високи, изправени или възходящи, неразклонени, четириръбни, крилати. Прилистниците 0,6–1,4 cm дълги, 1,0–3,0 mm широки, полустреловидни, по-тесни и по-къси от листчетата. Листната ос завършва с разклонено мустаче. Листчетата 2–5 двойки, 2,0–5,0 cm дълги, 5,0–7,0 mm широки, линейно-ланцетни до елиптични, на върха осилестоаострени. Цветовете 2–8, до 15,0–17,0 mm дълги. Чашката 2–3 пъти по-къса от венчето, с 5–7 неясни жилки. Венчето синкаво до пурпурно. Флагчето 13,0–15,0 mm дълго, 11,0–12,0 mm широко, обратнойцевидно, на върха закръглено или слабо врязано. Крилцата от средата си стеснени в тънък и под ъгъл извит нокът. Ладийката малко по-къса от крилцата, в средата стеснена в тънък нокът. Бобът 2,0–5,0 cm дълъг, 7,0–9,0 mm широк, кафяв, линеен, към основата стеснен, гол, гладък. Семената най-често 3–12, закръглени, кафяви, гладки. Цъфти VI–VIII, плодоноси VII–IX. Размножава се със семена и вегетативно.

- **Ключови белези, по които видът се отличава от близкородствени видове**

Род СЕКИРЧЕ (*LATHYRUS* L.) е представен с 30 вида в нашата флора. Независимо от многото видове в рода разпознаването на Блатното секирче е сравнително лесно. То е от групата на синьо цъфтящите видове – венчето е синкаво до пурпурно. Цветовете са почти

приседнали (на много къса дръжка) на съцветната ос. Коренището му образува неразклонени издънки. Листата притежават 2–5 двойки листчета, а листната ос завършва с разклонено мустаче. Стъблата на Блатното секирче са неразклонени, четириръби, в горната си половина ясно крилати. Обитава заблатени и мочурливи места. В същото местообитание се среща и Ливадното секирче (*Lathyrus pratensis* L.), но неговите цветове са лимоненожълти. Друг близък вид до Блатното секирче е Грудковото секирче (*L. tuberosus* L.), но с него не може да бъде сбъркан, тъй като то обитава сухи тревисти места.

4.2. Биология на вида

- **Биологичен тип**

Многогодишно тревисто растение.

- **Жизнена форма**

Според класификационната схема на Raunkiaer (Raunkiaer 1934; Begon & al. 2006) Блатното секирче се отнася към групата на хемикриптофите, където спадат многогодишните тревисти растения, чиито възобновителни пъпки се образуват на земната повърхност.

- **Опрашване. Вектори на опрашването**

Насекомно опрашване (ентомофилно растение).

- **Стопанско значение**

Блатното секирче има декоративна стойност със своите синкаво-пурпурни цветове. В Западна Европа се отглежда в градините като декоративен вид (Йорданов 1921). Като правило представителите на семейството са добри фуражни растения. Самото Блатното секирче се посочва като растение със средна фуражна стойност. Тъй като е у нас е рядък вид и се среща по заблатени местности, Блатното секирче няма значение като фуражно растение.

- **Хромозомни числа**

Lathyrus palustris е естествен автополиплоид – автохексаплоид (Khawaja & al. 1995; Gunes & Ali 2008), с хромозомно число: $2n=6x=42$.

4.3. Разпространение

- **Общо разпространение на вида**

Географият ареал на вида включва Европа, Средиземноморието, Югозападна и Централна Азия, Сибир и Северна Америка.

- **Разпространение в страната**

Понастоящем Блатното секирче е известно само с едно находище от страната в Софийски флористичен район – в землището на с. Бучин проход (на около 780 m надм. в.), общ

Костинброд, обл. Софийска. Потвърден за флората на България през 2006 г. (Hájek & al. 2006). Според Кожухаров (1976) в миналото видът е бил с по-широко разпространение – Черноморско крайбрежие (Белославско езеро), Софийски район (Казиченски блата), Знеполски район (Чокльово блато) и Западни Родопи (Баташко блато).

Хербарни материали:

SOM №162782, 30.06.2006 г., P. hajkova, M. Hajek, I. Apostolova, D. Sopotlieva & N. Velev: Соф. област. В преовлажнени ливади край разклона на шосето за Годеч и с. Църклевци, при 800 м.н.в. Развива се в съобщество доминирано от *Carex disticha* Huds.

SOM №164861, 22.06.2007 г., I. Apostolova & T. Meshinev: Sofia region. In wet grasslands at Tzraklevtzi village, Kostinbrod region.

SOM №164862, 22.06.2007 г., I. Apostolova & T. Meshinev: Sofia region. In wet grasslands at Tzraklevtzi village, Kostinbrod region.

4.4. Екология на вида

- **Обща характеристика и състояние на местообитанията**

В своя ареал Блатното секирче се среща главно по заливни и влажни ливади. Обикновено влиза в състава на растителни съобщества на различни видове острици (*Carex* L.) и тръстика (*Phragmites* Adans.). Видът добре понася периодичните заливания. Тези местообитания в световен мащаб са характерни със силния антропогенен натиск върху тях. В находището при с. Бучин проход расте по периодично заливани ливади и мочурливи места, част от местообитание „7230 Алкални блата“, където взема участие в състава на растителни съобщества, доминирани от *Carex disticha* Huds.

- **Обобщени данни за условията на средата (надм. височина, наклон, изложение, основна скала, почви, климат)**

Популацията на Блатното секирче е разположена върху заравнен терен. Надморската височина е около 780 m. Климатът в Софийски район е умерено-континентален. Среднатата януарска температура е от $-1,5$ до $-3,0^{\circ}\text{C}$, а среднатата юлска $20-24^{\circ}\text{C}$. Годишната сума на валежите е 500–700 mm, с минимум през февруари и максимум през юни. Почвите в района са глинести. Субстратът е с кисела реакция (pH 5,6) (Hájek et al., 2006). Почвата се залива пролетно време, но може да изсъхне за дълъг период през лятото.

- **Обобщени данни за растителните съобщества, в които се среща вида**

За сега, за територията на България, Блатното секирче е потвърдено от едно единствено находище – среща се в хигрофилни (преовлажнени) тревни съобщества.

4.5. Състояние на (суб)популациите, собственост и ползване на земите

- **Условия на средата**

Расте из влажни и преовлажнени тревни съобщества, отнасящи се към местообитание „7230 Алкални блата”. Местообитанието е едно от най-редките в България, включено в Приложение I на Директива 92/43/ЕИО и Приложение I на Закона за биологичното разнообразие. Понастоящем състоянието на местообитанието се влошава поради осушаване в резултат на климатичните промени, частичното дрениране на терена и натрупването на мъртва биомаса, която повдига нивото на субстрата, респективно понижава нивото на повърхностните и подпочвените води. По-голяма част от местообитанието е под сенокосен режим. Популацията на вида е със сравнително добра численост, но е уязвима тъй като се намира в район с изразено антропогенно влияние – частично дрениране на терена, косене на част от популацията на вида. Местообитанието е с променлива влажност както в рамките на един вегетационен сезон, така и в различните години, т.е. наблюдава се разногодишна изменчивост.

- **Описание на растителните съобщества, в които се среща вида**

Блатното секирче участва в растителни съобщества доминирани от Двуредната острица (*Carex disticha* Huds). Тези фитоценози се отнасят към асоциация *Caricetum distichae* Steffen 1931 от съюз *Caricion gracilis* (Neuhäusl 1959) Oberdorfer & al. 1967 (Syn.: *Magno-Caricion gracilis* Géhu 1961). Такива съобщества обикновено са бедни на видове, поради високото проективно покритие на доминантите. Този тип растителност се отнася към клас *Phragmito-Magno-Caricetea* Klika in Klika & Novák 1941. В единственото си находище у нас Блатното секирче участва в съобщества доминирани от Двуредната острица (*Carex disticha* Huds). Като съпровождащи видове се откриват *Lysimachia vulgaris* L., *Cirsium canum* (L.) All., *Deschampsia cespitosa* (L.) P.Beauv., *Lathyrus pratensis* L., *Ranunculus polyanthemos* L., *Carex vulpina* L., *Pedicularis palustris* L., *Lychnis flos-cuculi* L., *Epipactis palustris* (L.) Crantz., *Dianthus superbus* L., *Eriophorum latifolium* Hoppe, *Carex panicea* L., *Blysmus compressus* (L.) Panz. ex Link и др.

- **Площ на находището**

Цялата популация на Блатното секирче заема площ от около 5 ха.

- **GPS координати на находището**

Централна точка на находището: 42°57'11.55" N, 23°09'15.03" E

Източна точка на находището: 42°57'15.94" N, 23°09'24.20" E

Западна точка на находището: 42°57'08.28" N, 23°09'08.47" E

Северна точка на находището: 42°57'14.12" N, 23°09'13.97" E

Южна точка на находището: 42°57'09.02" N, 23°09'16.29" E

- **Численост на индивидите**

Популацията е по-плътна на площ от около 0,5 ха. На тази площ се откриват приблизително 1200 индивида. В редица случаи практически на терен е невъзможно разграничаването на отделните индивиди на вида, тъй като растителността е много гъста.

- **Плътност**

В по-компактната си част популацията на Блатното секирче е със средна плътност от 0,3 индивида/m². Максималната плътност на популацията достига до 10 индивида/m².

- **Степен на обилие**

Обилието и покритието на индивидите на Блатното секирче варира от „+“ до „2“ по скалата на Браун-Бланке в пробни площи, разположени в различни части от популацията на вида.

- **Тенденции**

Понастоящем популацията на Блатното секирче е в добро състояние и има условия за нейното устойчиво съществуване. Същевременно съществува потенциална опасност сенокосните ливади да бъдат разорани и превърнати в земеделски култури, при което голяма част от популацията на вида ще бъде унищожена. За последните 3 години се наблюдава осушаване на местообитанието. Популацията на вида не цъфти всяка година (напр. през 2012 г. е наблюдаван масов цъфтеж, а през 2013 г. нямаше нито един цъфтящ индивид), като причините за това не са изяснени.

- **Бележки за цялостното състояние на популацията**

Популацията на вида участва в тревни съобщества, които са под сенокосен режим. Коситбата се извършва механизирано. Блатното секирче е част от флористичния състав на растително съобщество доминирано от Двуредната острица (*Carex disticha* Huds). Когато окосената трева не се изнася, това създава неблагоприятни условия за секирчето. Собствениците на земята не прибират окосената биомаса, защото тя съдържа предимно острици, които не пасат охотно от добитъка. В някои години палят окосената трева в зимния период, за да се освободят от натрупаната биомаса. Lafayette (2004) посочва, че зимното опожаряване благоприятства развитието на *Lathyrus palustris*. Също така потенциална заплаха за популацията на вида е влошаване условията на местообитанието поради промяна на водния режим или режима на ползване на ливадите.

- **Собственост на земите в природните местообитания на вида**

Популацията на вида се намира в землището на с. Бучин проход, община Костинброд, област Софийска. Земите са категории на собственост „Частна“, „Стопанисвана от общината“ и „Обществени организации“ и са с начин на трайно ползване „естествена ливада“. Използват се сенокосно. Коситбата се извършва механизирано.

- **Собственост на земите и режим на ползване в района около находището**

Собствеността на земите в съседните територии е „Частна“, „Стопанисвана от общината“ и „Обществени организации“. Земите са с начин на трайно ползване „Естествена ливада“.

4.6. Данни за отглеждане на вида в контролирани условия

Няма данни за отглеждане на вида в контролирани условия.

5. ЗАПЛАХИ И ЛИМИТИРАЩИ ФАКТОРИ

5.1. Неподлежащи на управление фактори

5.1.1. Популационно-биологични фактори

Понастоящем популацията на Блатното секирче е в добро състояние и има условия за нейното устойчиво съществуване.

5.1.2. Конкуренция от страна на други видове

Блатното секирче е част от флористичния състав на растително съобщество, доминирано от Двуредната острица (*Carex disticha* Huds). Растителното съобщество е затворено и е със 100% проективно покритие. Растителността е много плътна, с височина до 120 cm. Острицата участва с много високо обилие и покритие в състава на съобществото и оказва конкурентен натиск върху Блатното секирче.

5.1.3. Климатични промени – уязвимост на вида

Основен сред естествените фактори, оказващи влияние върху състоянието на популацията на вида е влажността на субстрата. Засушаването на климата и неравномерността на валежите оказват негативно влияние върху популацията на Блатното секирче, тъй като то се развива на влажни и преовлажнени местообитания.

5.1.4. Съществени социално-икономически промени

Съществени заплахи и лимитиращи фактори в резултат на социално-икономически промени за момента не се наблюдават.

5.2. Подлежащи на управление фактори

5.2.1. Влошаване и разрушаване на местообитания

За момента не се наблюдават процеси на физическо унищожаване на местообитанията на вида. Влошаване състоянието на местообитанието на Блатното секирче може да се очаква в бъдеще време като резултат от засушаване на климата, съпроводено с настъплението на храсти.

5.2.2. Пряко унищожаване

Пряко унищожаване на индивиди е възможно при паша или косене през активния вегетационен период, т.е. в периода май – средата на август.

5.2.3. Причинени от човешка дейност

Основният антропогенен фактор, оказващ влияние върху състоянието на популацията на Блатното секирче е режима на косене. Прекалено ранна коситбата, преди средата на м. август, оказва влияние върху плодоносенето на индивидите, като се отстраняват надземните части на растенията и те не могат да достигнат до фенофаза образуване на зрели плодове и семена. Липсата на косене в находището и косенето около находището също имат неблагоприятен ефект, тъй като ако се практикува в няколко последователни години, води до натрупване на мъртва биомаса и повишаване на нивото на субстрата в находището. Същевременно в съседните територии тревната биомаса се коси, изнася, нивото на субстрата се запазва по-ниско, отколкото в находището, респективно, повърхностните води се оттичат встрани от находището.

5.2.4. Въздействие на социално икономически фактори от управляем характер

Реализирането на инвестиционни намерения в рамките на находището е потенциална заплаха, която може да причини необратими негативни последици както за вида, така и за неговото местообитание. Съществува реалната опасност сенокосните ливади да бъдат разорани и превърнати в земеделски култури, при което популацията на вида ще бъде унищожена. Реализирането на инвестиционни намерения, водещи до промяна във водния режим на местообитанията също ще се отрази пагубно върху популацията на Блатното секирче.

5.2.5. Инвазивни чужди видове

За момента не се наблюдава конкурентен натиск от инвазивни видове върху популацията на Блатното секирче.

5.2.6. Случайни фактори

До момента не са констатирани случайни фактори, оказващи негативно влияние върху популацията на Блатното секирче.

6. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ

6.1. Опазване на местообитания

Местообитанието на вида попада в НАТУРА 2000 зони BG0000322 „Драгоман” – Защитена зона по Директивата за местообитанията и BG0002001 „Раяновци” – Защитена зона по Директивата за птиците.

За опазването на вида и неговото местообитание е обявена ЗТ – защитена местност "Находище на Блатно секирче - с. Бучин проход" (Заповед № РД-647 от 15 август 2013 г., ДВ бр. 80 от 13.09.2013 г.). Допълнителна информация може да се намери на интернет страницата на ИАОС, където е регистърът на ЗТ (<http://eea.government.bg/zpo/bg/>). В Защитената местност попада приблизително половината от територията, на която се среща Блатното секирче, но в нея се включва по-плътната част от популацията на вида, т.е. има условия за запазване на вида.

Присъствието на вида в ЗЗ от мрежата НАТУРА 2000 допълнително допринася за опазването му – реализирането на инвестиционни намерения в зоната подлежат на Оценка за съвместимост (ОС).

6.2. Преки природозащитни мерки, изследователски мерки и мониторинг

- Изготвен е дългосрочен (10 годишен) мониторингов план за популацията на Блатното секирче (Приложено).
- Разработен е настоящият проект на план за действие за опазването на вида.

6.3. Повишаване осведомеността за вида и необходимостта от опазването му

Провеждане на информационни срещи с цел повишаване на природозащитната култура на местната общност. Изготвяне и разпространение на брошури и плакати, поставяне на информационно табло в близост до находището и съответната община.

7. НЕОБХОДИМИ ПРИРОДОЗАЩИТНИ ДЕЙСТВИЯ

7.1. Политики и законодателство

За опазването на вида и неговото местообитание има обявена ЗТ.

7.2. Пряко опазване и възстановяване на вида и местообитанията му - *in situ* и *ex situ*

За *ex situ* опазване на вида е необходимо събиране и съхранение на семенен материал в Националната семенна ген-банка (Институт за растителни генетични ресурси, Садово). За *in situ* опазване на вида е необходимо поддържане на местообитанието на вида чрез косене през септември – октомври (след формирането на зрели семена и плодове от Блатното секирче) и изнасяне на окосената тревна маса от находището.

7.3. Изследвания и мониторинг

Изготвен е дългосрочен (10 годишен) мониторингов план за популацията на Блатното секирче. Необходимо е проучване биологията и екологията на вида, както и динамиката на неговата популация. Също така и проучване на динамиката на растителността, в която участва популацията на вида.

7.4. Повишаване осведомеността, природозащитната култура и уменията за опазване на вида

Провеждане на информационни срещи с цел повишаване на природозащитната култура на местната общност. Изготвяне и разпространение на брошури и плакати, поставяне на информационно табло в близост до находището и съответната община.

8. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Целта на мониторинга върху изпълнението на Плана за действие е да се оцени степента на неговото прилагане и ефективността за постигане на благоприятен консервационен статус на вида.

Цел	Индикатор	Период на наблюдение	Отговорник
Оценка на степента на изпълнение на Плана			
100 % изпълнение на дейностите от Плана	% от броя изпълнени дейности от Плана за действие за съответната година	всяка година	МОСВ
100 % от предвидените в Плана средства са изразходени	% изразходени средства от предвидените в Плана за действие за съответната година	всяка година	МОСВ
Местните власти и жителите на общината, запознати с проблемите по опазването на вида	Проведена анкета/допитване с местните власти и жителите на общината	веднъж на три години	МОСВ
Оценка на ефективността на Плана			
Липса на видими намаления на размера на популацията	Констатирани видими намаления на площта на популацията	всяка година	МОСВ, РИОСВ
Числеността на индивидите в находището остава стабилна или нараства	Проективно покритие на индивидите в площадките за мониторинг в дадено находище на вида	всяка година	МОСВ, РИОСВ
Липсват видими нарушения в местообитанията на вида	Констатирани видими нарушения в състоянието на местообитанията	всяка година	МОСВ, РИОСВ

9. БЮДЖЕТ И ГРАФИК ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА НАБЕЛЯЗАНИТЕ ДЕЙНОСТИ, ИНДИКАТОРИ

Посочените източници на финансиране са индикативни и средства за изпълнение на дейностите могат да се търсят и от други източници

Дейности	Отговорни институции/ партньори	Необходими средства, в лв.											Източници на финансиране	
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	общо		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
I. Цел: Политики и законодателство														
1. Поставяне на информационни табела, че видът е защитен и маркиране границите на защитената местност	РИОСВ-София		+	+										В рамките на определените бюджети
2. Контрол от страна на РИОСВ – при провеждане на процедури по ОВОС/ЕО и ОС да се оценява евентуалното въздействие на инвестиционните намерения, засягащи популацията на вида	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, РИОСВ-София	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Не е необходимо финансиране
II. Цел: Укрепване на научната основа за ефективното опазване на вида														
1. Проучване на подходящи местообитания и издирване на нови находищата на вида	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ;	1000	1000	1000	1000	1000	+	+	+	+	+	5000	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ; други източници	
2. Проучване на семенна продукция, кълняемост на семената, развитие на семеначетата	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ	+	+	+									други източници	
3. Молекулярни и генетични изследвания	Проект Life08 NAT/BG/279 на			2000	2000							4000	други източници	

	ИБЕИ												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
III. Цел: Мониторинг на вида													
1. Обозначаване на пробните площи за мониторинг	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ	+	+	+									Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ
2. Обучение на извършващите мониторинга лица	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, РИОСВ-София	+	+	+									Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ
3. Тестване и адаптиране на мониторинговите планове	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, РИОСВ-София	+	+	+	+								Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ
4. Дългосрочен мониторинг на популациите	РИОСВ-София	280	240	160	280	160	160	280	160	160	280	2160	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, в рамките на определените бюджети
IV. Цел: <i>In-situ</i> опазване на вида													
1. Косене на тревната биомаса в находището на вида в периода септември – октомври	Ползвателите на имота; РИОСВ-София	1000		1000	1000		1000	1000		1000	1000	7000	В рамките на определените бюджети на отговорните страни
V. Цел: <i>Ex-situ</i> опазване на вида													
1. Депозирание на семенен материал в Националната семенна генбанка в Садово	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, ИРГР - Садово	+	+				+				+		други източници
VI. Цел: Повишаване на информираността на местното население													
1. Разяснителна и информационна дейност сред обществеността по места – работни срещи в РИОСВ с участие на	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, МОСВ, РИОСВ-София	+	+				+				+		Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, в рамките на определените бюджети

кметове, НПО, учащи, природозащитници и пр.													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2. Информираност на местната общественост за наличието на ЗТ – поставяне на информационни табели	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, МОСВ		+	+	+								Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ; други източници
3. Информация на Internet страницата на проекта	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ
4. Разпространение на печатни информационни материали сред местната общественост	Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, МОСВ		+	+	+								Проект Life08 NAT/BG/279 на ИБЕИ, в рамките на определените бюджети

10. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.

Списък на използваните съкращения

БАН – Българска академия на науките

ЕО – Екологична оценка

ЗМ – Защитена местност

ЗТ – Защитена територия

ИАГ – Изпълнителна агенция по горите

ИБЕИ – Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

НПО – Неправителствена организация

НТП – Начин на трайно ползване на земите

ОВОС – Оценка на въздействието върху околната среда

ОС – Оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони

РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите

GPS – Global Positioning System (Глобална система за позициониране)

IUCN – International Union for Conservation of Nature (Международен съюз за защита на природата) – International Union for Conservation of Nature (Международен съюз за защита на природата)

ПРИЛОЖЕНИЕ 2.

Библиография

- Директива на Съвета **92/43/ЕИО** от 21.05.1992 за запазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
- Закон за биологичното разнообразие**, обн., ДВ, бр. 77 от 09.8.2002г.
- Закон за защитените територии**, обн., ДВ, бр. 133 от 11.11. 1998г.
- Йорданов, Д.** 1921. Нов вид за българската флора. – Тр. Бълг. природоизп. д-во, **9**: 127.
- Йорданов, Д.** 1928. Малък принос към флората на България. – Изв. Бълг. бот. д-во, **2**: 97-103.
- Йорданов, Д.** 1929. Нов малък принос към флората на България. – Изв. Бълг. бот. д-во, **3**: 285-291.
- Кожухаров, Ст.** 1976. Род Секирче - *Lathyrus* L. – В: **Йорданов, Д. (ред.)**, Флора на НРБ. Том. 6, с. 503-548. София, изд. на БАН.
- Кожухаров, Ст.** 1984. *Lathyrus palustris* L. – В: **Велчев, В. (ред.)**, Червена книга на НР България. Т. 1. Растения. Изд. БАН, София.
- Тошева, А., Асьов, Б., Денчев, Ц.** 2011. Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.). - В: **Пеев, Д. (ред.)** Червена книга на Република България. Том 1. Растения и гъби. БАН, МОСВ. Линк към публикацията: <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/>
- Begon, M, Townsend, C. & Harper, J.** 2006. Ecology. From Individuals to Ecosystems. Blackwell Scientific Publications, Oxford.
- Bilz, M., Kell, S.P., Maxted, N. & Lansdown, R.V.** 2011. European Red List of Vascular Plants. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Gunes, F. & Ali, C.** 2008. Karyotype analysis of some *Lathyrus* L. species (*Fabaceae*) from the Thrace region (Turkey-in-Europe). – Caryologia, **61**(3): 269-282.
- Hájek, M., Hájková, P., Apostolova, I., Sopotlieva D. & Velez, N.** 2006. Reports 49 - 52. – In: **Vladimirov, V. & al.** (eds), New floristic records in the Balkans: 2. – Phytol. Balcan., **12**(2): 286-287.
- IUCN.** 2001. IUCN Red List Categories and Criteria: Version 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN, Gland, Switzerland & Cambridge.
- IUCN.** 2003b. Guidelines for Using the IUCN Red List Categories and Criteria. IUCN Species Survival Commission. Gland & Cambridge.
- IUCN.** 2003a. Guidelines for Application of IUCN Red List Criteria at Regional Levels: Version 3.0. IUCN Species Survival Commission. IUCN, Gland, Switzerland & Cambridge.
- Khawaja, H I T, Ellis, J R, & Sybenga, J.** 1995. Cytogenetics of natural autohexaploid *Lathyrus palustris*. - Genome, **38**(4): 827-31.

- Lafayette, L. A.** 2004. Cattle grazing and its long-term effects on sedge meadows. USGS National Wetlands Research Center, digital, PDF file, <http://www.nwrc.usgs.gov/factshts/2004-3027.pdf> (accessed 08.12.2013).
- Raunkiaer, C.** 1934. The Life Forms of Plants. Oxford University Press, Oxford. (Translated from the original published in Danish, 1907.)
- Tosheva, A., Assyov, B. & Denchev, C. M.** 2009. *Lathyrus palustris* L. – In: **Petrova & Vladimirov (eds)**, Red List of Bulgarian vascular plants. – Phytol. Balcan., **15**(1): 63-94.
- Walter, K.S. & Gillett, H.** (eds) 1998. *1997 IUCN Red List of Threatened Plants*. Compiled by the World Conservation Monitoring Centre. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- Димитров, М., Русакова, В.** 2011. Планински ливади с гълъбова молиния (*Molinia caerulea*). – В: **Бисерков, В.** (ред.), Червена книга на Република България. Том **3**. Природни местообитания. БАН, МОСВ. Електронно издание. Линк към публикацията: <http://e-codb.bas.bg/rdb/bg/>

ПРИЛОЖЕНИЕ 3.

Снимков материал на вида и неговите местообитания

Блатно секирче (*Lathyrus palustris* L.)

Блатно секирче (*Lathyrus palustris* L.) – месец юли, фаза на цъфтеж

Блатно секирче (*Lathyrus palustris* L.) – месец юли, фаза на цъфтеж

Общ изглед на местообитанието на Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.)

Общ изглед на местообитанието на Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) – сенокосно ползване.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4.

Методика

за оценка на популациите и находищата на растителния вид

Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.)

За оценка състоянието на популациите и находищата **в периода на прилагане на плана за действие** (2014–2023 г.) ще бъде използвана Методиката, разработена в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. Тази Методика се разработва на базата на събраните данни от провеждан мониторинг в съответствие с Методиката за мониторинг на висши растения, утвърдена в рамките на НСМБР. <http://eea.government.bg/bg/bio/nsmbr>

По време на разработване на плана за действие, в периода 2011–2013 г., данните от провеждания мониторинг са събирани, следвайки гореспоменатата Методика за мониторинг на висши растения, като са отчитани основните популационни параметри (според методическите указания на Заугольнова и др. (1993) и (Ryttäri & al., eds. 2003) в Полевия формуляр за набиране на първични данни

ПРИЛОЖЕНИЕ 5.

План за мониторинг, вкл. стандартни бланки, формуляри

ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА *LATHYRUS PALUSTRIS* L. (БЛАТНО СЕКИРЧЕ)

1. Въведение

Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) е един от целевите видове, обект на проекта “Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растенията в България, чрез прилагане на модела на растителните микрорезервати”, финансиран от програмата на ЕС за околна среда Life+. Целта на този проект е да бъдат опазени уникални видове от българската флора, чиито популации се намират извън съществуващите защитени територии и са изложени на голям риск от унищожаване.

2. Цели на мониторинга

- 2.1. Да се установи динамиката на популацията (базова година за сравнение – 2013г.).
- 2.2. Да се запази сегашният размер и състояние на популацията.
- 2.3. Да се запази сегашното състояние на местообитанието.
- 2.4. Да се установяват своевременно заплахите за популацията и да се предприемат адекватни мерки за тяхното минимизиране.

3. Обща информация за вида

Lathyrus palustris (сем. *Fabaceae* - Бобови) е многогодишно тревисто растение. Коренището е хоризонтално и с грудковидни задебеления. Стъблата най-често 40–100 cm високи, изправени или възходящи, неразклонени, четириръбни, крилати. Прилистниците 0,6-1,4 cm дълги и 1,0-3,0 mm широки, полустреловидни, по-тесни и къси от листчетата. Листната ос завършва с разклонено мустаче. Листчетата 2 до 5 двойки 2,0-5,0 cm дълги и 5,0-7,0 mm широки, по форма линейно ланцетни до елиптични, на върха завършващи осилесто заострени. Цветовете 2-8 до 15,0-17,0 mm дълги Чашката 2-3 пъти по-къса от венчето, с 5-7 неясни жилки. Венчето синкаво до пурпурно. Флагчето 13,0-15,0 mm дълго и 11,0-12,0 mm широко, обратно яйцевидно, на върха закръглено или слабо връзано. Крилцата от средата си стеснени в тънък и под ъгъл извит нокът. Ладийката малко по-къса от крилцата, в средата си стеснена в тънък нокът. Бобът 2,0-5,0 cm дълъг и 7,0-9,0 mm широк, кафяв, линеен, към основата стеснен, гол, гладък. Семената най-често 3-12, закръглени, кафяви гладки. Цъфти VI – VIII, плодоноси VII–IX. Размножава се със семена и вегетативно.

Природозащитен статут: Критично застрашен (CR) на национално ниво (Тошева и др. 2011), включен в Приложение №2а на Закона за биологичното разнообразие и в Червена книга на Р. България, т. 1.

Разпространение в България: Понастоящем Блатното секирче е известно само с едно находище от страната – в землището на с. Бучин проход (на около 800 m надм. в.), Софийски

флористичен район. Потвърден за флората на България през 2006 г. (Hájek & al. 2006). Според Кожухаров (1976) в миналото видът е бил с по-широко разпространение в страната - Черноморско крайбрежие (Белославско езеро), Софийски район (Казиченски блата), Знеполски район (Чокльово блато) и Западни Родопи (Баташко блато).

Местообитания на вида: Расте из влажни и преовлажнени тревни съобщества, отнасящи се към хабитат „7230 Алкални блата”. Местообитанието е едно от най-редките в България, включено в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС. Видът участва в растителни съобщества доминирани от *Carex disticha* Huds. Тези фитоценози се отнасят към асоциация *Caricetum distichae* Steffen 1931 от съюз *Caricion gracilis*.

Общо разпространение: Географският ареал на вида включва Европа, Средиземноморието, Югозападна и Централна Азия, Сибир и Северна Америка.

Основни заплахи за вида: Популацията на вида е със сравнително добра численост, но е уязвима тъй като се намира в район с изразено антропогенно влияние. Находището на Блатното секирче не е включено в защитена територия. Земите са стопанисвани от общината и от обществени организации и са с начин на трайно ползване „естествена ливада”. Съществува реалната опасност теренът да бъде отводнен и разоран за отглеждане земеделски култури, при което популацията на вида ще бъде напълно унищожена. Опожаряване на местообитанието (констатирано през 2011 г.) също оказва негативно влияние върху вида.

4. Показатели за мониторинг

За мониторинга на вида се използва *Формуляр за мониторинг на висши растения на ИАОС*, който е допълнен с *Допълнителен формуляр, изготвен от експертите в проекта специално за вида*. По-долу са изброени само показателите от *Допълнителния формуляр*.

4.1. Отчетни единици

- Проективно покритие на индивидите на *Lathyrus palustris* в рамките на площадките за мониторинг. Проективното покритие се оценява окомерно в проценти или по комбинираната скала за обилие и покритие на Браун-Бланке.

4.2. Свързани с цялата популация в защитената територия

4.2.1. Окомерна оценка за състоянието на популацията.

4.2.2. Видими нарушения в местообитанието.

4.2.3. Заплахи за популацията.

4.3. Свързани с постоянните площадки за мониторинг

4.3.1. Проективно покритие на индивидите на *Lathyrus palustris* във всяка площадка за мониторинг.

4.3.2. Фотография на всяка постоянна площадка за мониторинг (винаги от една и съща изходна точка).

4.3.3. Фитоценологично описание на всяка площадка за мониторинг.

5. Описание на методите на мониторинг

За попълването на Формуляра за мониторинг на висши растения на ИАОС се използва издадената към него методика. По-долу са посочени указания само за показателите от Допълнителния формуляр.

5.1. **Място за извършване на мониторинга:** популацията на *Lathyrus palustris* в землището на с. Бучин проход.

5.2. **Вид и брой площадки за мониторинг:** 2 броя постоянни площадки за мониторинг, с размер 4 × 4 м (16 кв.м.), GPS координати – в бланката за мониторинг.

5.3. **Време на мониторинга:** по време на цъфтежа на вида (най-подходящо в края на юни и началото на юли) за всички показатели.

5.3.1. ежегодно – за показатели 4.2.1. – 4.2.3., 4.3.1. и 4.3.2.

5.3.2. през 2 години (на всяка трета година) – за параметър 4.3.3.

5.4. Допълнителни указания към някои показатели

- към показател 4.2.1. – отчитат се видими нарушения в популацията на вида, като паша, опожаряване с видими негативни последици за вида, гъбни заболявания, нападение от насекоми-вредители и т.н.
- към показател 4.2.3. – заплахите се отбелязват при всяко посещение от приложен списък (към полевия формуляр);
- към показатели 4.3.2. – изходните точки за фотографиране на площадките за мониторинг се определят през първата година на мониторинг. Растителността се заснема в максимално близък план, така че цялата площадка да попада в един кадър.
- към показател 4.3.3. – фитоценологичните описания се извършват от специалист – ботаник по методиката на Braun-Blanquet.

7. Необходими ресурси (за 10 години)

Календарна година	Начин на калкулация	Брой експерти	Сума
2011	2 дни през юни + 2 дни през юли 4 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 160 лв 4 дни × 30 лв пътни = 120 лв реквизит: *	2 от екипа на проекта	280 лв от проект Life +
2012	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 4 експерти × 20 лв дневни = 160 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв реквизит: *	2 от екипа на проекта 2 от РИОСВ София	240 лв от проект Life +

2013	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София	160 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2014	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв 1 ден × 2 ботаника × 60 лв хонорар = 120 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София 2 ботаници (юни)	280 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2015	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София	160 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2016	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София	160 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2017	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв 1 ден × 2 ботаника × 60 лв хонорар = 120 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София 2 ботаници (юни)	280 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2018	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София	160 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2019	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София	160 лв от РИОСВ София (МОСВ)
2020	1 ден през юни + 1 ден през юли 2 дни × 2 експерти × 20 лв дневни = 80 лв 2 дни × 40 лв пътни = 80 лв 1 ден × 2 ботаника × 60 лв хонорар = 120 лв реквизит: *	2 от РИОСВ София 2 ботаници (юни)	280 лв от РИОСВ София (МОСВ)
Общо	Разходи за мониторинг на <i>Lathyrus palustris</i> за периода 2011-2020 г.	Разходи проект Life +	520 лв.
		Разходи РИОСВ	1640 лв.

		София	
--	--	-------	--

*необходим реквизит за терен: рулетка – 20 m, бланки за мониторинг (на ИАОСВ и Допълнителния формуляр) и методиките към тях, фотоапарат, молив, химикал, канап (или тънко въже) за маркиране на площадките (2 бр. × 20 m), минимум 8 маркерни колчета с дължина 60–70 cm, калкулатор, клипборд, бележник, чук (около 1 kg).

*реквизит за фитоценологичните описания: формуляр за фитоценологични описания, молив, химикал, канап (или тънко въже) за маркиране на площадките (2 бр. × 20 m), минимум 8 маркерни колчета с дължина 60–70 cm, клипборд, бележник, чук (около 1 kg).

* – предвиденият реквизит не е остойностен, което ще бъде направено непосредствено преди началото на мониторинговия период в зависимост от наличните в РИОСВ-София материали

Цитирана и използвана литература

Кожухаров, Ст. 1976. Род Секирче - *Lathyrus L.* – В: **Йорданов, Д. (ред.)**, Флора на НРБ. Том. 6, с. 503-548. София, изд. на БАН.

Тошева, А., Асьов, Б., Денчев, Ц. 2011. Блатното секирче (*Lathyrus palustris L.*). - В: **Пеев, Д. (ред.)** Червена книга на Република България. Том 1. Растения и гъби. БАН, МОСВ. Линк към публикацията: <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/>

Hájek, M., Hájková, P., Apostolova, I., Sopotlieva D. & Velev, N. 2006. Reports 49-52. – In: Vladimirov, V. & al. (eds), New floristic records in the Balkans: 2. – Phytol. Balcan., 12(2): 286-287.

Попълнен формуляр от мониторинга на популацията през 2013 г.

Вид (латинско име): <i>Lathyrus palustris L.</i>			
Дата	Начален час / Краен час на наблюдението	Място [отбелязва се конкретното място на находището, местност]	
13.08.2013	09,30 ч./ 11,00 ч.	Местн. Ливадето в землището на с. Бучин проход	
Пробна площ (име/№) 1			
GPS координати на пробната площ (WGS 84):			
Longitude 23.155619E	Longitude 23.155795E	Longitude 23.153792E	Longitude 23.153178E
Latitude 42.954244N	Latitude 42.953571N	Latitude 42.952368N	Latitude 42.953242N
Населено място		Област *	Община *
с. Бучин проход		Софийска	Костинброд
NUTS код	РДГ *	РИОСВ *	Държавно *
			Горско Стопанство (ДГС)

		София	
Държавно Ловно Стопанство (ДЛС) *	Отдел	*	Подотдел *
Надморска височина: 810 м	Биогеографски регион *		
Континентален			
Мястото попада в: [ако мястото попада в ЗТ, се отбелязва името]			*
Защитена територия по ЗЗТ:	Име		
Национален парк	ПУ:		
	Отдел:	Подотдел:	
Природен парк			
Резерват			
Поддържан резерват			
Природна забележителност			
Защитена местност	Находище на Блатно секирче – с. Бучин проход		
Други защитени територии:	Име		
Защитена зона за птици	BG0002001 Раяновци		
Защитена зона за месообитания			
Рамсарско място			
Вид ползване на земята: ливада *			
Собственост на земята: частна, обществени организации *			
Екип:	Наблюдатели	Институция	
1.	Владимир Владимиров	ИБЕИ – БАН	
2.	Николай Велев	ИБЕИ – БАН	

Наличие в близост до находището на:	да / не	Разстояние до находищата [в м]
Туристически пътеки	Не	
Горски пътища	Не	
Потоци	Не	
Реки	Не	
Обработваеми места	Не	
Населени места	Не	
Постройки	Не	
Пътища	Да	80 м

Флористичен район: [подчертава се] Беласица, Витошки район, Дунавска равнина, Западни гранични планини, Знеполски район, Долината на р. Места, Пирин, Предбалкан, Рила, Родопи (Западни, Средни, Източни), Средна гора (Западна, Средна, Източна), Струмска долина, Странджа, Североизточна България, Славянка, Стара планина (Западна, Средна, Източна), Софийски район , Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина, Черноморско крайбрежие (северно, южно)			
Отчетна единица : [подчертава се] дърво, храст, храстче, отделно тревисто растение, туфа, цветоносен стрък, вегетативни листни розетки, <u>вегетативен летораст</u> , генеративен летораст, млади връхни разклонения, група			
Фенологична фаза:			
Вегетативно развитие на популацията:			[отбелязва се с +]
Поници, пъпки			
Начало на вегетация			
Вегетация			+
Край на вегетация			
Отмиране			
Генеративно развитие на популацията:			[отбелязва се с +]
Появяване на съцветия /спороносните листа			
Бутонизация /начало на спорообразуване			
Начало на цъфтежа /спорообразуване			
Пълен цъфтеж /спороносене			
Край на цъфтежа/ спороносенето			
Узряване на плодовете/спорангиите			
Зрели плодове/спорангии			
Няма признаци на генеративни органи			+
GPS координати на популацията (WGS 84): Longitude Latitude N			
Longitude 23.155619E	Longitude 23.155795E	Longitude 23.153792E	Longitude 23.153178E
Latitude 42.954244N	Latitude 42.953571N	Latitude 42.952368N	Latitude 42.953242N
Характеристика на местообитанието:			
Изложение: N, S, E, W, NE, NW, SE, SW		Форма на релефа: равно място	
Наклон в градуси:		Основна скала:	
[отбелязва се с +]		[отбелязва се с +]	
1-5°		Силикат	
6-10°		Варовик	
11-15°		Лъос	
16-20°		Пясъчник	
21-25°		Неразкрито	+
26-30°		друга основна скала:	
31-35°			
36-40°			

Почва:			
Тип: се с +]		Мощност: [отбелязва се с +]	
Смолници		Плитки	
Метаморфни		Средномощни	
Черноземи		Мощни	+
Файоземи		Ерозия: [отбелязва се с +]	
Лесивирани		Неерозирано	+
Планосоли		слабо ерзирано	
Жълтоземи		силно ерзирано	
Торфенисти			
Влажност: [отбелязва се с +]		[отбелязва се с +]	
Сухи		Преовлажнени	
умерено влажни		Заливни	
Влажни	+	с променлива влажност	
Категория природно формирование:			[отбелязва се с +]
Морски местообитания			
Крайбрежни местообитания			
Блата, торфища и мочурища			+
Тревни съобщества и съобщества на мъхове и лишеи			
Храстови, храстчеви и тундрови съобщества			
Гори, горски и други залесени територии			
Скални местообитания			
Общо проективно покритие на растителността в %: 98%			
Тип растителност:			[отбелязва се с +]
Широколистни летезелени листопадни гори от средноевропейски тип			
Степна растителост			
Бореално-планинска растителост			
Аркто-алпийска растителост			
Средиземноморска растителост			
Водна растителост			
Проективно покритие на дървесните видове в %: 0%			
№	Дървесни видове (латинско име)		
1.		5.	
2.		6.	
3.		7.	
4.		8.	
Проективно покритие на храстите в %: 0%			
№	Храсти (латинско име)		
1.		5.	

2.		6.	
3.		7.	
4.		8.	

Проективно покритие на тревистите видове в %: 98%			
№	Тревисти видове (латинско име)		
1.	<i>Carex disticha</i>	11.	<i>Lysimachia vulgaris</i>
2.	<i>Lathyrus palustris</i>	12.	<i>Mentha longifolia</i>
3.	<i>Cirsium canum</i>	13.	<i>Galium palustre</i>
4.	<i>Molinia coerulea</i>	14.	<i>Lathyrus pratensis</i>
5.	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	15.	
6.	<i>Deschampsia caespitosa</i>	16.	
7.	<i>Phragmites australis</i>	17.	
8.	<i>Caltha palustris</i>	18.	
9.	<i>Ranunculus repens</i>	19.	
10.	<i>Lythrum salicaria</i>	20.	
№	Други консервационно значими видове (латинско име)		
1.		5.	
2.		6.	
3.		7.	
4.		8.	
№	Конкуриращи видове (латинско име)		
1.	<i>Phragmites australis</i>	5.	
2.		6.	
Площ на популацията в ha:			
Плътност на популацията (брой отчетни единици / m ²):	Вегетативни:	Генеративни:	Общо:
Проективно покритие на наблюдавания вид в %:			
Брой отчетни площадки: 1			
№	Наличие на инвазивни видове:	% на засегната популация:	
1.			
2.			
№	Заплахи и природни явления:	% на засегната площ / популация:	
1.	M01.02 Суша и намаляване на валежите	100%	

2.	A03.03 Липса на ежегодно косене и натрупване на суха биомаса	100%
3	K04.01 Конкуренция (от <i>Phragmites australis</i>)	10%
№	Взети мерки за опазване и възстановяване:	
1.	Обявена защитена местност за част от находището	
Бележки: в отчетната площадка (4 x 4 m) са наблюдавани 105 нецъфтящи стръкове (модули)		
Снимки [отбелязва се с + наличието на снимки, направени по време на наблюдението]		+
Кarti [отбелязва се с + наличието на карта/ карти на мястото за наблюдение]		

ПРИЛОЖЕНИЕ 6.

Методика

за събиране, съхранение и предоставяне на семена от растителния вид

Блатно секирче (*Lathyrus palustris* L.) от сем. Бобови (*Fabaceae*)

1. Общи сведения за вида, природозащитен статус, разпространение, популации

Блатното секирче (*Lathyrus palustris* L.) е един от най-редките видове в българската флора, известен с единствено находище. Той е включен в Приложение №2а на Закона за биологичното разнообразие и в Червена книга на Р. България, т. 1. На национално ниво видът е оценен като Критично застрашен (CR) по критериите на *IUCN* (Tosheva & al. 2009). Среща се само в едно находище у нас – в землището на с. Бучин проход, общ. Костинброд, обл. Софийска. Видът цъфти в периода VI–VIII, плодоноси VII–IX. Насекомоопрашващо се (ентомофилно) растение. Размножава се със семена и вегетативно. Популацията на вида е със сравнително добра численост и заема площ около 5 ха, но е уязвима тъй като се намира в район с изразено антропогенно влияние.

2. Място за събиране на семена

Семената се събират от единствената популация на вида при с. Бучин проход.

3. Количество на семената

Количеството семена, което може да бъде събрано еднократно е ориентировъчно – 100 бр.

4. Технология за събиране и съхранение на семената

Семената се събират в хартиени пликове в период на пълна зрялост – от юли до септември. Пробите се придружават от хербарен образец, внесен хербариума на ИБЕИ-БАН. До предаването им в семенната банка се съхраняват съгласно изискванията.

Протокол

за събиране, съхранение и предоставяне на семена в семенни банки

от целевите видове по проект

„Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора по модела на растителните микрорезервати”

1. Увод

За опазването на растителното разнообразие ключова роля имат *in situ* дейностите, но от съществено значение е и опазването на растителните видове извън техните естествени находища (*ex situ*). Тези принципи са залегнали в Конвенцията за Биологичното разнообразие (CBD, <http://www.cbd.int>), Глобалната Стратегия за опазване на растенията (GSPC, <http://www.cbd.int/gspc/>) и Европейската стратегия за опазване на растенията (ESPC, http://www.plantaeuropa.org/pe-EPCS-what_it_is.htm).

Събирането и съхранението на семена в семенни банки е процедура, широко използвана за *ex situ* опазването на растителните генетични ресурси. Събраните семена могат да бъдат използвани за научни изследвания, реинтродукция в естествените местообитания на видовете за подобряване на възобновителните процеси в популациите на видове с ограничено разпространение и ниска численост.

За създаването на прецизен протокол за събиране на семена е необходимо да се познава много добре биологията на целевите видове. Събирането на семена следва да бъде съобразено със семенната продукция на конкретния вид и да бъде осъществено така, че да не се нарушават и затрудняват размножителните и възобновителни процеси в популацията. Неконтролираното събиране на семена и засаждането им в природата може да доведе до неблагоприятни последици, като интродукцията на „чужди” гени в близкоразположени популации на същия вид, което може да влоши локалния генфонд и да намали жизнеността на популациите.

Целевите видове от проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора по модела на растителните микрорезервати” са едни от най-редките и с висока консервационна стойност видове в българската флора, в повечето случаи с единични находища, с ограничена площ и ниска численост на популациите. От съществено значение тук е правилната преценка на семенната продукция и възможното количество семена, което може да бъде събрано и съхранено в семенни банки, така, че това да не се отрази негативно на размножителните и възобновителни процеси в популациите. В този смисъл за всеки вид е представена отделна методика, съобразена с неговата специфика

2. Цел на събирането и съхранението на семена от целевите видове

Основната цел на процедурата по събиране и дългосрочно съхранение на семена в семенни банки е подпомагане на *ex situ* опазването на генетичния фонд от редки и застрашени от изчезване видове от българската флора.

3. Общи правила за събиране на семената

При формулирането на правилата е използван Наръчник за събиране на семена от диви растителни видове за нуждите на ENSCONET (2009).

3.1. Събирането на семена трябва да бъде извършено след издаване на разрешително от МОСВ.

3.2. В общия случай се събират семена от всички известни популации на вида, а когато това не е възможно се избират поне 5 популации, разположени в различни части на ареала на вида. Събраните семена от всяка популация се съхраняват отделно. Ако в популацията има екологични типове е необходимо семената от всеки екотип да се съхраняват поотделно.

В конкретния случай, отнасящ се до целевите видове от проекта, когато популациите на вида са повече от една, е препоръчително семена да бъдат събрани поне от една от тези популации, която, по преценка на експертите е най-представителна и в нея не съществува риск от нарушаване на размножителните и възстановителни процеси.

3.3. Преди събирането на семената да се провери, че те са достатъчно зрели и не са празни. При видовете от сем. *Fabaceae* и сем. *Asteraceae* често семената са увредени от насекоми или са празни и такива семена не следва да се събират.

3.4. Събирането да става от индивиди, по възможност равномерно разпределени в границите на цялата популация.

3.5. В общия случай се препоръчва да се събират семена от 50 до 200 индивида от популация, като се събират поне по 5 семена от индивид (Falk & Holsinger 1991).

При много редките видове е възможно да се събират семена от 10 индивида. За целевите видове от проекта това да бъде преценено от експертите според спецификата на видовете.

3.6. Ако броят на индивидите, от които са събрани семена е под 20, семената от всеки индивид се съхраняват в отделни пликове.

3.7. За предотвратяване на риска от увреждане на популацията е препоръчително да не се събират повече от 20% от наличните зрели семена в нея.

3.8. При възможност преди предаване на семената да се тества относителната им влажност и ако е над 50% или ако въздушната влажност е висока да се прибави силикагел в пликовете.

3.9. Преди предаване на семената в семенни банки по възможност да се определи тяхната кълняемост в лабораторни условия, което да бъде отбелязано в съответната методика/документация.

4. Съхранение на семената до предаването им в семенни банки

4.1. Събирането на семената да става в платнени / хартиени пликове, добре затворени.

4.2. Всяка проба да бъде придружена от ваучер.

4.3. Семената да се оставят на проветриво място за просъхване.

4.4. Да се съхраняват в хартиени пликове на сухо, сенчесто и проветриво място.

5. Придружаваща документация при предаване на семената в семенни банки

Всяка проба се придружава от:

- име на вида на български и латински;
- име на семейството на български и латински;
- локалитет с географски координати;
- дата на събиране и колектор;
- количество събрани семена.

6. Допълнителни указания към методиката за конкретния вид

В методиката се описват най-важните биологични особености на конкретния растителен вид по параметрите:

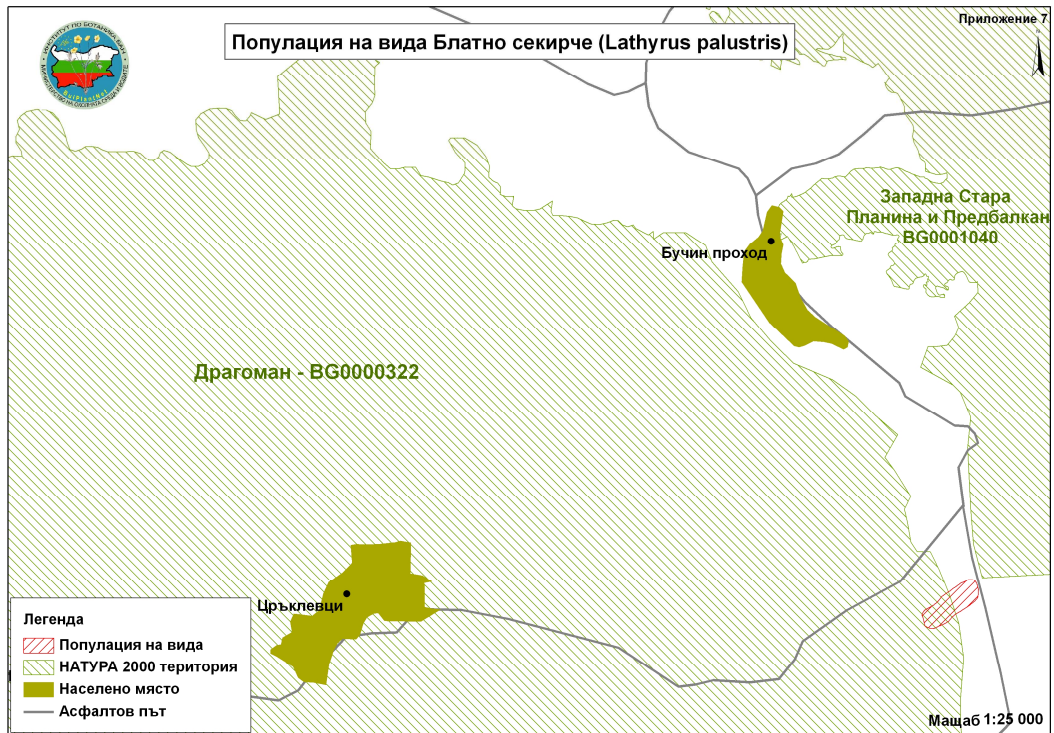
- *Биологичен тип и жизнена форма;*
- *Фенологична характеристика;*
- *Семенна продукция и кълняемост на семената;*
- *Данни за числеността на популацията/ популациите.*

Методиката включва и информация за:

- Място за събиране на семена
- Количество семена, което може да бъде събрано еднократно (ориентировъчно)
- Технология за събиране и съхранение на семената

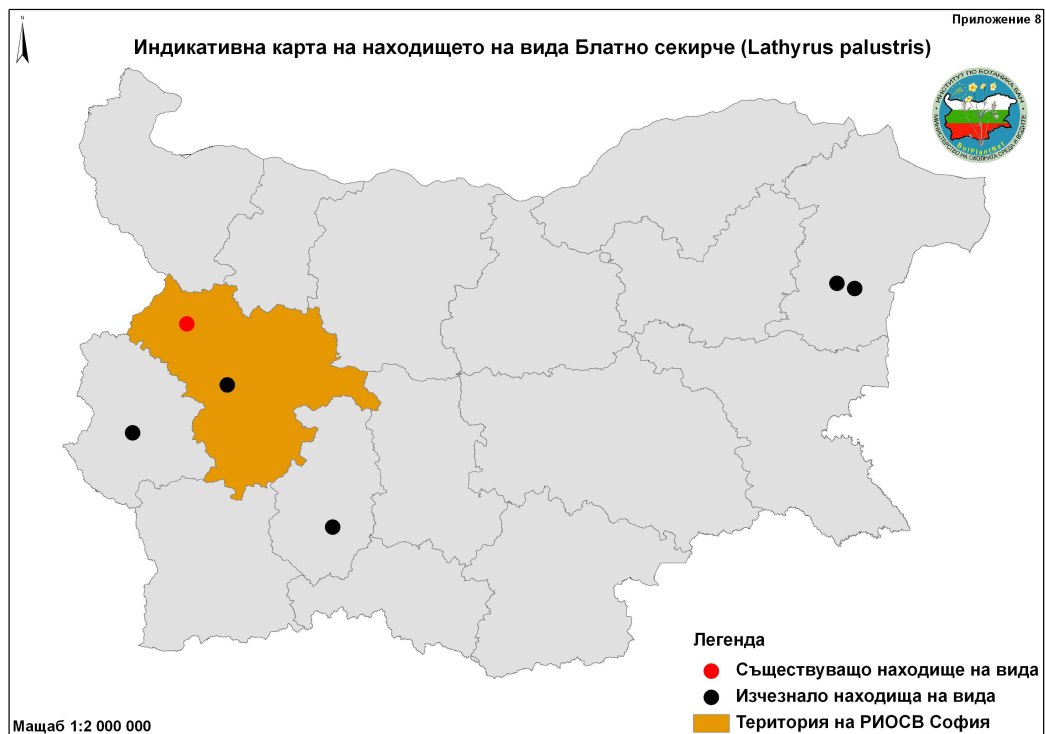
ПРИЛОЖЕНИЕ 7.

Обща карта, на която са означени всички известни находища на вида в ГИС формат – ArcGis съвместим файлов формат (UTM WGS84 zone 35N)

ПРИЛОЖЕНИЕ 8.

Индикативни карти за всяко находище в ГИС формат – ArcGis съвместим файлов формат (UTM WGS84 zone 35N)

ПРИЛОЖЕНИЕ 9.

Заповеди за обявяване на защитени територии

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ЗАПОВЕД

№..... *РР-647*

София,..... *15. 08. 2013г.*

На основание чл. 39, във връзка с чл. 33, ал. 1 от Закона за защитените територии (ЗЗТ), с цел опазване на растителен вид Блатно секирче (*Lathyrus palustris* L.) и неговото местообитание:

1. Обявявам защитена местност "Находище на Блатно секирче – с. Бучин Проход", в землището на село Бучин Проход, ЕКАТТЕ 07171, община Костинброд, област София, с площ от 21.5 дка.
2. Защитената местност включва имот с номер 085032 съгласно Картата на възстановената собственост (КВС) за землището на село Бучин проход, ЕКАТТЕ 07171, община Костинброд, област София, с площ от 21.5 дка.
3. В границите на защитената местност се забранява:
  - 3.1. Промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
  - 3.2. Строителство, с изключение на строително-ремонтни и възстановителни дейности на съществуваща инфраструктура;
  - 3.3. Дейности, водещи до осушаване на терена;
  - 3.4. Търсене, проучване и добив на подземни богатства;
  - 3.5. Внасяне на неместни растителни видове;
  - 3.6. Подхранване с изкуствени торове;
  - 3.7. Разораване;
  - 3.8. Палене на огън;
  - 3.9. Събиране на индивиди и растителен материал от вида Блатно секирче, с изключение за научни цели.
4. След влизане в сила на настоящата заповед, РИОСВ – София да предприеме необходимите действия по отразяване на защитената територия в КВС за землището на село Бучин проход, община Костинброд, област София.
5. Защитената местност да се впише в Държавния регистър на защитените територии при Министерство на околната среда и водите.
6. Нарушителите на тази заповед се наказват съгласно административнонаказателните разпоредби на Закона за защитените територии.

7. На основание чл.43 от ЗЗТ, заповедта да се обнародва в „Държавен вестник“.

8. Заповедта може да бъде обжалвана по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред Върховния административен съд в едномесечен срок от обнародването и в „Държавен вестник“.

Михайлова
ДИСКРА МИХАЙЛОВА

Интернет страница на ИАОС, където е регистърът на ЗТ: (<http://eea.government.bg/zpo/bg/>).